

**VIII INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND
PRACTICAL CONFERENCE
'ABU ALI IBN SINO AND INNOVATIONS IN
MODERN PHARMACEUTICS'**

**April 24th, 2025,
Tashkent / Uzbekistan**

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ФАРМАЦЕВТИКА ИНСТИТУТИ
ИБН СИНО ЖАМОАТ ФОНДИ

**АБУ АЛИ ИБН СИНО ВА ЗАМОНАВИЙ ФАРМАЦЕВТИКАДА
ИННОВАЦИЯЛАР**

VIII ХАЛҚАРО ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАН
МАҚОЛАЛАР ТЎПЛАМИ

**АБУ АЛИ ИБН СИНО И ИННОВАЦИИ
В СОВРЕМЕННОЙ ФАРМАЦЕВТИКЕ**

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
VIII МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ

ТОШКЕНТ - 2025

3-SEKSIYA.

DORI VOSITALARINI STANDARTLASH, FARMATSEVTIK VA TOKSIKOLOGIK KIMYOVIY TAHLIL

STANDARDIZATION OF DRUGS, PHARMACEUTICAL AND TOXICOLOGICAL CHEMICAL ANALYSIS

СТАНДАРТИЗАЦИЯ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ, ХИМИКО- ФАРМАЦЕВТИЧЕСКИЙ И ТОКСИКОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ

TORASEMID DORI VOSITASINI SUVLI MUHITDAN EKSTRAKSIYA SHAROITLARINI O'RGANISH

Abdullabekova N.A.¹, Usmanaliyeva Z.U.².

¹Toshkent farmatsevtika instituti,

²Farmatsevtika ta'lim va tadqiqot instituti

Dolzarbliigi: Diuretik dori moddalari qatoriga kiruvchi torasemid tibbiyot amaliyotida keng qo'llaniladi. Ammo qo'llash mumkin bo'lmagan holatlarda qo'llash har xil salbiy oqibatlarga olib kelmoqda. Torasemid yuqoriroq dozalarda yuqori diurezni keltirib chiqaradi. Shishlarni bartaraf qiladi, antigipertenziv ta'sir ko'rsatadi. Bu arteriyalarning mushak qavatining hujayralarida erkin kalsiyni miqdorini kamayishi hisobiga tomirlarning periferik qarshiligini kamayishi va buzilgan elektrolit muvozanatini normallashtirishi bilan bog'liq. Yurak yoki jigar yetishmovchiligi bo'lgan bemorlarda torasemid va M5 metabolitining yarim chiqarilish davri biroz oshadi, lekin bu moddalarni to'planishi ehtimoli kam. Kexsa bemorlarda torasemidni dozlash bo'yicha standart tavsiyalar qo'llanadi. Jigar yoki buyrak yetishmovchiligi bo'lgan bemorlarda dozaga tuzatish kiritish zarurati haqida ma'lumotlar cheklangan. Bunday bemorlar torasemidni qabul qilganda ma'lum ehtiyotkorlikka rioya qilishlari kerak, chunki qon plazmasida dori moddasining konsentratsiyasi oshishi mumkin. Torasemid dori moddasi kimyo-toksikologik jihatdan yetarli o'rganilmaganligi sababli ushbu dori moddani kimyo-toksikologik jihatidan o'rganish dolzarb masalalaridan hisoblanadi.

Ishning maqsadi: Torasemid dori vositasini suvli muhitdan ajratib olishning mo'tadil sharoitlarini (pH-muhitning ta'siri, organik erituvchi tabiati, elektrolitlar va qayta takror ekstraksiyalash ta'siri) o'rganish.

Tadqiqot uslubi va materiallari: Torasemidni suvli muhitdan ekstraksiyalab ajratib olish jarayoniga organik erituvchi tabiatining ta'sirini o'rganish uchun etilatsetat ($T_{qay}=77,1^{\circ}\text{C}$), benzol ($T_{qay}=80,1^{\circ}\text{C}$), xloroform ($T_{qay}=61^{\circ}\text{C}$), geksan ($T_{qay}=69^{\circ}\text{C}$), efir ($T_{qay}=34,6^{\circ}\text{C}$) kabi erituvchilardan foydalanildi. Torasemidning suvli muhitdan ajratib olinishiga pH ko'rsatkichining ta'sirini o'rganish maqsadida standart fiksantlar yordamida (GOST 8.135 – 74, pH standart) pH - muhitining ko'rsatkichlari 3,56; 4,01; 6,86; 9,18 va 12,45 ga teng bo'lgan eritmalar tayyorlandi. Sig'imi 100 ml bo'lgan og'zi zich yopiladigan konussimon kolbalarga 9 ml turli pH ko'rsatkichli eritmalar olinib, unga tarkibida 100 mg/ml saqlagan torasemidning ishchi standart eritmasidan 1 ml qo'shildi va organik erituvchilardan 10 ml qo'shib, 15 daqiqa davomida mexanik chayqatgichda bir me'yorda chayqatildi. Kolbalarni qatlamlar ajralishi uchun 5 daqiqa qoldirildi. Qatlamlar to'liq ajralgach, ajratish voronkasi yordamida organik erituvchi qatlami oldindan 5 g suvsizlantirilgan natriy sulfat solib, erituvchi bilan namlangan filtr qog'oz orqali quruq chinni kosachalarga filtrlab olindi. Filtr qog'oz 3-5 ml organik erituvchi bilan yuvildi va chayindi asosiy ekstraktga qo'shildi. Ekstraktlardan organik erituvchilar issiq havo oqimida quruq qoldiq qolguncha bug'latildi. Quruq qoldiq 0.1M xlorid kislotada eritilib, sig'imi 25 ml bo'lgan o'lchov kolbasiga o'tkazilib hajmi belgisigacha yetkazildi va "Agilent Technologies" firmasining 8453E Spectroscopy System markali UB-spektrofotometrda qatlam qalinligi 10 mm, to'lqin uzunligi 287 nm da tahlil amalga oshirildi. Solishtiriluvchi eritma sifatida 0.1M xlorid kislotaga qo'llanildi. So'ngra torasemidni miqdori uning ishchi standart namuna eritmalar asosida oldindan tuzib olingan kalibrash chizmasi orqali aniqlandi.

Natijalar: Olib borilgan tahlil natijalariga asosan, torasemidni suvli muhitdan pH=4,01 sharoitda etilatsetat bilan besh qayta ekstraksiyalab, ammoniy sulfat elektroliti ta'sirida 91,82% miqdorda ajratib olishga erishildi.

Xulosalar: Suvli muhitdan torasemidni ajratib olishda ta'sir etuvchi omillar: organik erituvchilar tabiati, eritmaning pH ko'rsatkichi, ekstraksiya soni va elektrolitlar ta'siri o'rganildi. Olingan natijalar biologik suyuqliklardan ajratib olingan torasemidni aniqlashda qo'llanildi.

РАЗРАБОТКА ГРАНУЛИРОВАННОГО РАСТВОРИМОГО ФИТОЧАЯ, РЕКОМЕНДУЕМОГО ДЛЯ ЛЕЧЕНИЯ АНЕМИИ.....	115
Ташмухамедова М.А., Файзуллаева Н.С.	
РАЗРАБОТКА ОПТИМАЛЬНОГО СОСТАВА СТОМАТОЛОГИЧЕСКИХ ФИТОПЛЁНОК НА ОСНОВЕ МАСЛА ШИПОВНИКА И НАСТОЙКИ КАЛЕНДУЛЫ.....	116
Турсева Г.М., Носирова Н.А.	
ОПРЕДЕЛЕНИЕ ОТПЕЧАТКА ФАКЕЛА РАСПЫЛА ОСНОВЫ СПРЕЯ ДЛЯ МЕСТНОГО ПРИМЕНЕНИЯ.....	117
Треногина Д.В., Романтеева Ю.В.	
СРАВНИТЕЛЬНОЕ ИЗУЧЕНИЕ ФИЗИКО-МЕХАНИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ИСХОДНОГО ГЛАУКОНИТА И СУБСТАНЦИИ «ГЛАУКОНИТ-НЕО» ДЛЯ РАЗРАБОТКИ ТЕХНОЛОГИИ «FATIFILTRUM».....	118
Умаралиева Н.Р., Максудова Ф.Х.	
РАЗРАБОТКА ТЕХНОЛОГИИ ПОЛУЧЕНИЯ НАСТОЙКИ ИЗ ПЛОДОВ БОЯРЫШНИКА КРОВАВО-КРАСНОГО (CRATAEGUS SANGUINEA) И ОЦЕНКА ЕЕ КАЧЕСТВА.....	119
Эрзат Н., Джиенбеков А.К.	
ПОЛУЧЕНИЕ АРОМАТНОЙ ВОДЫ МЕТОДОМ ПЕРЕГОНКИ ВОДЯНЫМ ПАРОМ ИЗ ТРАВЫ ТИМЬЯНА ПОЛЗУЩЕГО (<i>THYMUS SERPYLLUM</i>) ПРОИЗРАСТАЮЩЕГО НА ТЕРРИТОРИИ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ.....	119
Эркебаева А.Н., Жалалова Н.К., Муратбекова З.М.	
“ПОДАГРИН” ТАБЛЕТКА СУБСТАНЦИАЛАРНИ ТЕХНОЛОГИК ХОССАЛАРИНИ ЎРГАНИШ.....	120
Эрназаров А.М., Юнусова Х.М.	
ГЕПАТОПРОТЕКТОР ХУСУСИЯТГА ЭГА БЎЛГАН БИОЛОГИК ФАОЛ ҚЎШИМЧАНИНГ ЯРОКЛИЛИК МУДДАТИНИ ЎРГАНИШ.....	121
Эшмуратов З.Н., Ubaydullayeva X.A.	
БИОФАРМАЦЕВТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ ТАБЛЕТОК СПАЗМОЛИТИЧЕСКОГО ДЕЙСТВИЯ.....	122
Юнусова Х.М., Исмаилова М.К.	

3-SEKSIYA

DORI VOSITALARINI STANDARTLASH, FARMATSEVTIK VA TOKSIKOLOGIK KIMYOVIY TAHLIL

STANDARDIZATION OF DRUGS, PHARMACEUTICAL AND TOXICOLOGICAL CHEMICAL ANALYSIS

СТАНДАРТИЗАЦИЯ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ, ХИМИКО-ФАРМАЦЕВТИЧЕСКИЙ И ТОКСИКОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ

TORASEMID DORI VOSITASINI SUVLI MUHITDAN EKSTRAKSIYA SHAROITLARINI O'RGANISH.....	123
Abdullabekova N.A., Usmanaliyeva Z.U.	
SYNTHESIS AND CHARACTERIZATION OF LAYERED DOUBLE HYDROXIDE TWO DIMENSIONAL NANOSTRUCTURES.....	124
Abdusalomov J.T., Suyundikov M.K., Azizov Sh.I., Sharipov M.A., Turayev A.S., Yong-Ill Lee.	
MEFEDRONNI SUVLI MUHITDAN EKSTRAKSIYA QILISH USLUBLARINI ISHLAB CHIQISH.....	124
Abduxaliqova N.O., Yuldashev Z.A., Primuxamedova X.I.	
YANTOQ O'SIMLIGIDAN QURUQ EKSTRAKT OLISH VA UNI TAHLILI.....	125
Azlarova N.X., Saidvaliev A.K.	
DETERMINATION OF MAPROTYLINE IN BLOOD AND URINE BY UV SPECTROPHOTOMETRIC METHOD.....	126
Bairurka S.V., Karpushyna S.A.	
FORMULATION AND EVALUATION OF DIFFERENT NANOGELS OF TAPINAROF FOR TREATMENT OF PSORIASIS.....	127
Balogh B., Pető Á., Haimhoffer Á., Sinka D., Dóra K., Argenziano M., Cavalli R., Bácskay I.	
QUANTITATIVE DETERMINATION OF ANISE OIL IN AMMONIA-ANISE DROPS BY HPLC METHOD.....	127
Blazheyevskiy M.Ye., Kryskiv O.S., Moroz V.P.	